

ต้นฉบับงานวิจัย เอกสารมีชุดเดียว
ใช้แล้วไปคดส่งคืน ฝ่าย 1

โครงการวิจัย

การประเมินสถานภาพองค์ความรู้จังหวัดอุบลราชธานี

โดย

รศ.ดร.ชวนชัย เชื้อสาธุชน และคณะ

สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

2541

โครงการวิจัย

การประเมินสถานภาพองค์ความรู้จังหวัดอุบลราชธานี

โดย

รศ.ดร.ชวนชัย เชื้อสาธุชน และคณะ

สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

2541

ต้นฉบับงานวิจัย เอกสารมีชุดเดียว
ใช้แล้วโปรดส่งคืน ฝ้าย 1

คณะผู้วิจัย

1. รศ.ดร.ชวนชัย เชื้อสาธุชน
2. ผศ.คณินนิตย์ จันทบุตร
3. อ.กิติรัตน์ สีนันท
4. อ.สุเชาว์ มีหนองหว้า
5. อ.จารุวรรณ ชำเพชร
6. นายบำเพ็ญ ณ อุบล
7. ผศ.สุดใจ บุญอารีย์
8. รศ.ประจักษ์ บุญอารีย์
9. ผศ.ลดาวัลย์ คำจันทร์
10. นายยัง ฤนอก
11. นายมนัส สุขสาย
12. อ.เวช หกพันนา
13. อ.พีระศักดิ์ กิตติวีรพันธ์
14. อ.สมพร แซ่จ้อง
15. อ.จรัสศักดิ์ แสงรัตนกุล
16. อ.ประถม บุญทน
17. ผศ.นลินี ทองประเสริฐ
18. ผศ.กิตติมา จิ่งสุวดี
19. อ.ปราโมทย์ นิลคำแหง
20. ผศ.ทัศน์ ทัศนียานนท์
21. อ.ภูษิต จัตรวิริยวงศ์
22. อ.อัศวิน ไชยมงคล
23. อ.สุนันทา จันทวารา
24. ว่าที่ ร.ต.นฤดม สาริกบุตร
25. อ.ประกายดาว สาริกบุตร
26. นางสาวรุ่งเจริญ สายพันธ์
27. นางสาววัฒนา ประกอบแสง
28. นางสาวภัลลภา ไสตติสวัลด

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ข้อมูลทางกายภาพของจังหวัด	1
การปกครองและประชากร	3
สภาพทั่วไปด้านเศรษฐกิจการเงินและการคลัง	5
การศึกษา	19
การสาธารณสุข	22
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	45
เทคโนโลยี	57
การท่องเที่ยว	63
พระพุทธศาสนา	73
การสื่อสารและการคมนาคม	81
วิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดใน 5-10 ปีข้างหน้า	85

*** **

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดอุบลราชธานีตั้งอยู่ในบริเวณที่เรียกว่า แอ่งโคราช (Korat basin) โดยสูงจากระดับน้ำทะเล เฉลี่ยประมาณ 68 เมตร (227 ฟุต) ลักษณะโดยทั่วไปเป็นที่สูงต่ำ เป็นที่ราบสูงลาดเอียงไปทางตะวันออก มีแม่น้ำโขงเป็นแนวกัน จังหวัดอุบลราชธานี กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีแม่น้ำชีไหลมาบรรจบกับแม่น้ำมูล ซึ่งไหลผ่านกลางจังหวัด จากทิศตะวันตกมายังทิศตะวันออกแล้วไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่อำเภอโขงเจียมและมีแม่น้ำใหญ่ ๆ อีกหลายสาย ได้แก่ ลำเซบก ลำโดมใหญ่ ลำโดมน้อย และมีภูเขาสลับซับซ้อนหลายแห่ง ทางบริเวณชายแดนตอนใต้ที่สำคัญคือ เทือกเขาบรรทัดและเทือกเขาพนมดงรัก ซึ่งกั้นอาณาเขตระหว่างจังหวัดอุบลราชธานีกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและกัมพูชาประชาธิปไตย

ลักษณะภูมิฐานของจังหวัดอุบลราชธานี แบ่งออกโดยสังเขป ดังนี้

1. บริเวณที่เป็นสันดินริมน้ำ (River levee) เกิดจากตะกอนลำน้ำที่พัดพามาทับถมสภาพพื้นที่เป็นเนินสันดินริมฝั่งแม่น้ำโขงและบางบริเวณสันดินริมฝั่งลำเซบาย
2. บริเวณที่เป็นแอ่ง (Depression) หรือที่ราบต่ำหลังแม่น้ำ (Back swamp) เกิดจากการกระทำของขบวนการของน้ำ พบบางแห่งในบริเวณริมแม่น้ำมูล แม่น้ำชี ลำเซบาย และลำโดมใหญ่ จะมีน้ำแช่ขังนานในฤดูฝน
3. บริเวณที่เป็นแบบลานตะพักลำน้ำ (Terrace) ที่เกิดจากการกระทำของขบวนการของน้ำนานมาแล้ว ประกอบด้วยบริเวณที่เป็นลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ ระดับกลาง และระดับสูง ลักษณะพื้นที่ที่มีทั้งที่เป็นที่ราบแบบลูกคลื่นลอนลาดจนถึงลูกคลื่นลอนชัน จะอยู่ถัดจากบริเวณที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงขึ้นมาพื้นที่เหล่านี้จะพบในบริเวณทั่วไปของจังหวัด กล่าวคือทางตอนเหนือ ทางตะวันออก และทางใต้ บางแห่งใช้สำหรับทำนาและบางแห่งใช้สำหรับปลูกพืชไร่
4. บริเวณที่เป็นเนินตะกอนรูปพัด (Coalescing fans) สภาพพื้นที่แบบนี้มีลักษณะเด่นคือรูปร่างจะเป็นรูปพัด เกิดจากหินในบริเวณเหล่านั้นถูกทำให้แตกหักสะสมอยู่กับพวกที่มีอนุภาคละเอียดกว่าเมื่อฝนตกมาในปริมาณมาก กำลังของน้ำจะมีมากจนสามารถพัดพาเอาตะกอนเหล่านั้นออกมานอกหุบเขาได้ เมื่อมาถึงนอกหุบเขาหรือเชิงเขา สภาพพื้นที่ก็จะเป็นที่ราบทางน้ำไหลกระจายออกไป ทำให้กำลังของน้ำลดลงก็จะตกตะกอนในบริเวณนี้ จะพบอยู่ทางตอนใต้และทางตะวันตกของจังหวัด
5. บริเวณที่เป็นเนินที่เกิดจากการไหลของธารลาวา (Lava flow hill) เป็นเนินเขาที่เกิดจากการไหลของธารลาวา ดินบริเวณนี้จะมีศักยภาพทางการเกษตรสูง ซึ่งเป็นผลจากการสาดตัวของหินบะซอลท์ บริเวณนี้จะพบอยู่ในอำเภอน้ำยืน
6. บริเวณที่ลาดเชิงเขา (Foot hill slope) เป็นที่ลาดเชิงเขาที่ตะกอนบริเวณที่เกิดจากขบวนการของน้ำนานมาแล้วทับถมกัน บริเวณนี้จะพบอยู่ในอำเภอโขงเจียม อำเภอพิบูลมังสาหาร อำเภอศรีเมืองใหม่ และอำเภอตระการพืชผล

7. บริเวณที่ลาดเชิงซ้อน (Slope complex) ลักษณะเป็นภูเขาหรือเทือกเขาที่มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ จะพบบริเวณเทือกเขาพนมดงรักในอำเภอน้ำยืน อำเภอนาจะหลวย และอำเภอบุณฑริกอีกแห่งหนึ่งคือ เทือกเขาภูเขา ซึ่งจะพบมากในอำเภอโขงเจียม และอำเภอศรีเมืองใหม่

1.3 ลักษณะภูมิอากาศและอุตุนิยมวิทยา

จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในเขตที่มีปริมาณน้ำฝนค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยของจังหวัดอื่น ๆ

ฤดูฝน จะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเรื่อยไป จนถึงปลายเดือนกันยายนและมักปรากฏเสมอว่าฝนทั้งช่วงในเดือนมิถุนายน ถึงเดือนกรกฎาคม แต่ระยะเวลาการทิ้งช่วงมักจะไม่เหมือนกันในแต่ละปี และในช่วงปลายฤดูฝน มักจะมีพายุดีเปรสชันฝนตกชุกบางปี อาจมีภาวะน้ำท่วมแต่ภาวะการฉ่ำไม่รุนแรงนัก

ฤดูหนาว เนื่องจากเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกสุดของประเทศทำให้ได้รับอิทธิพลลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือก่อนภูมิภาคอื่น อุณหภูมิจะเริ่มลดต่ำลงตั้งแต่เดือนตุลาคมและจะหนาวปลายเดือนมกราคม

ฤดูร้อน ถึงแม้ว่าเคยปรากฏว่าอากาศยังคงหนาวเย็นยืดเยื้อมาจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ปรากฏบ่อยนัก เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วอากาศจะเริ่มอบอุ่นใน เดือนกุมภาพันธ์ ไปจนถึงประมาณเดือนเมษายน ซึ่งอาจจะมีฝนเริ่มตกอยู่บ้างในปลายเดือนเมษายนและพฤษภาคม แต่ปริมาณน้ำฝนมักจะไม่เพียงพอเพาะปลูก

ภูมิอากาศทั่วไปคล้ายคลึงกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือ จะมีอากาศร้อนและค่อนข้างหนาวในฤดูหนาว ส่วนในฤดูฝนจะมีฝนตกชุก ในช่วงเดือน มกราคม ถึงเดือนพฤศจิกายน 2539 มีฝนตกประมาณ 128 วัน ปริมาณน้ำฝนวัดได้ 1,474.4

2. การปกครองและประชากร

จังหวัดอุบลราชธานี แบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 19 อำเภอ 6 กิ่งอำเภอ 219 ตำบล 2,324 หมู่บ้าน โดยมีอำเภอและกิ่งอำเภอ ดังนี้

อำเภอเมืองอุบลราชธานี	อำเภอกุดข้าวปุ้น
อำเภอเขมราฐ	อำเภอโขงไฉน
อำเภอโขงเจียม	อำเภอเดชอุดม
อำเภอตระการพืชผล	อำเภอตาลสุม
อำเภอนาจะหลวย	อำเภอน้ำยืน

อำเภอชุมพริก

อำเภอโพธิ์ไทร

อำเภวารินชำราบ

อำเภอสำโรง

อำเภอดอนมดแดง

กิ่งอำเภอนาเยี่ย

กิ่งอำเภอนาตาล

กิ่งอำเภอน้ำขุ่น

อำเภอพิบูลมังสาหาร

อำเภอม่วงสามสิบ

อำเภอศรีเมืองใหม่

อำเภอสิรินธร

กิ่งอำเภอทุ่งศรีอุดม

กิ่งอำเภอเหล่าเสือโก้ก

กิ่งอำเภอสว่างวีระวงศ์

การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง

- เทศบาล 3 แห่ง เทศบาลเมืองอุบลราชธานี เทศบาลเมืองวารินชำราบ และเทศบาลตำบล

พิบูลมังสาหาร

- สุขาภิบาล 20 แห่ง

- องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 210 แห่ง

จากสถิติของปกครองจังหวัดอุบลราชธานีในเดือน กุมภาพันธ์ 2540 จังหวัดอุบลราชธานี มีประชากรทั้งสิ้น 1,757,145 คน เป็นชาย 882,777 คน และหญิง 874,368 คน ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลคิดเป็นร้อยละ 9.10 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 90.90 อาศัยอยู่ในเขตชนบท ความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 108.1 คน ต่อ ตร.กม. จำนวนประชากรเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 5.2 โดยประชากรเฉลี่ยต่อครัวเรือนในเขตเทศบาลเท่ากับ 4.5 และประชากรเฉลี่ยต่อครัวเรือนนอกเขตเทศบาลเท่ากับ 5.3 จำนวนครัวเรือนเฉลี่ยต่อหมู่บ้านเท่ากับ 127.8 และ จำนวนประชากรเฉลี่ยต่อหมู่บ้านเท่ากับ 675.9

3. สภาพทั่ว ๆ ไปด้านเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง

ก. สภาพทั่ว ๆ ไปด้านเศรษฐกิจ

1. เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ

จังหวัดอุบลราชธานี มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ตามราคาตลาด (Gross Provincial Product หรือ GPP) ของปี 2538 เท่ากับ 38,407.155 ล้านบาท และมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ย (พ.ศ. 2532-2537) ร้อยละ 2.6 ต่อปี และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per Capita GPP) ในปี 2538 เท่ากับ 23,419 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งถ้านำไปเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัวของจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว ประชากรของจังหวัดอุบลฯ ยังมีฐานะความเป็นอยู่ที่ยากจนกว่าค่าเฉลี่ยของภาค โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวอยู่ในอันดับที่ 10 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และลำดับที่ 67 ของประเทศ (ที่มา: สมุดรายนงานสถิติจังหวัด พ.ศ.2539)

2. โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

โครงสร้างของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดอุบลฯ ที่สำคัญ ๆ โดยพิจารณาจากมูลค่าของผลิตภัณฑ์ที่มีสัดส่วนมากที่สุด เรียงลำดับคือ

2.1 ด้านเกษตรกรรม

ผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคเกษตรกรรม มีสัดส่วนเฉลี่ยระหว่างปี 2532-2538 เท่ากับร้อยละ 21 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด แต่สัดส่วนความสำคัญของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรกรรม มีแนวโน้มลดลงคือจากร้อยละ 26 ในปี 2532 เหลือร้อยละ 16 ในปี 2538

โครงสร้างการผลิตทางการเกษตร ประกอบด้วย กลไกกรรม ปศุสัตว์ ประมง ป่าไม้ และบริการทางการเกษตรและแปรรูปสินค้าเกษตรอย่างง่าย รายการหลัก ๆ ที่สำคัญของโครงสร้างการผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ทางด้านกลไกกรรมซึ่งมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ๆ ได้แก่

- ข้าวเจ้าหอมมะลิ มีพื้นที่เพาะปลูกมากเป็นอันดับหนึ่งของพื้นที่ มีเนื้อที่เพาะปลูกทั้งหมดในปี 2539 จำนวน 1,911,953 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 1,685,071 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 382 กก./ไร่ ผลผลิตรวม 644,050 ตัน ราคาเฉลี่ย 5,979 บาท/ตัน มีมูลค่าทั้งสิ้น 3,850.77 ล้านบาท

- ข้าวเหนียว มีพื้นที่ปลูกเป็นอันดับสอง ในปี 2539 มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวเหนียว จำนวน 1,777,961 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 1,613,882 ไร่ ผลผลิตรวม 571,917 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 354 กก/ไร่ ราคาเฉลี่ย 4,816 บาท/ตัน มีมูลค่าทั้งสิ้น 2,754.35 ล้านบาท
- มันสำปะหลัง เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งของจังหวัด โดยปี 2539 มีพื้นที่เพาะปลูกทั้งสิ้น จำนวน 57,484 ไร่ ผลผลิตรวม 114,968 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 2,000 กก/ไร่ ราคาเฉลี่ย 0.91 บาท/กก สด มีมูลค่าทั้งสิ้น 103.47 ล้านบาท
- ปอแก้ว เป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งของจังหวัด ในปี 2539 มีพื้นที่เพาะปลูกทั้งสิ้น 91,251 ไร่ ราคาเฉลี่ย 9.20 บาท/กก มีมูลค่าทั้งสิ้น 164.85 ล้านบาท
- พริกชี้ฟ้าใหญ่ มีพื้นที่เพาะปลูกทั้งสิ้น 7,390 ไร่ ราคาเฉลี่ย 17.58 บาท/กก มีมูลค่าทั้งสิ้น 224.58 ล้านบาท

(ข้อมูลที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดอุบลราชธานี)

2.2 ด้านอุตสาหกรรม

จังหวัดอุบลราชธานีมีพื้นที่และจำนวนประชากรเป็นอันดับที่ 2 มีมูลค่าเพิ่มจากอุตสาหกรรมเป็นอันดับ 4 ของภาคและเมื่อพิจารณาศักยภาพด้านอื่นๆ เปรียบเทียบกับจังหวัดต่างๆของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและของประเทศแล้วจะมีผลดังปรากฏในตาราง

	พท. Km ²	ประชากร (1000)	ควา ม หนาแน่นต่อ Km ²	รายได้ต่อหัว	มูลค่าเพิ่มจาก อุตสาหกรรม (ล้าน)	สัดส่วนอุตสาหกรรม (%)	อัตราการขยายตัว (2539)	อัตราการขยาย ตัวเฉลี่ย (35-37)
ทั่วประเทศ (ปริมาณ)				60,870	1,026,443	100	14.90	13.16
ภาคอีสาน (ปริมาณ)	168,855	20,554	122	19,189	41,303	4.02	20.16	17.84
จังหวัดอุบล (ปริมาณ)	15,745	1,680	107	18,262	2,603	16.26	-3.95	3.92
ลำดับที่ในภาค	2	2	16	10	4	6	17	17

โครงสร้างอุตสาหกรรมจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานีมีโรงงานถึงเดือนธันวาคม 2539 ทั้งสิ้น 3,770 โรงงาน เป็นเงินลงทุนทั้งสิ้น 3,622,567 ล้านบาท คนงานรวม 15,398 คน โดยแยกเป็นโรงงานขนาดต่างๆดังนี้

โรงงานขนาดเล็ก (เงินลงทุนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10 ล้านบาท

ลำดับที่	ขนาดโรงงาน	จำนวนโรงงาน	ร้อยละ
1	โรงงานขนาดเล็กเงินลงทุนน้อยกว่าหรือเท่ากับ ล้านบาท	10 3,712	98.46
2	โรงงานขนาดกลางเงินลงทุนมากกว่า 10 - 100 ล้านบาท	56	1.49
3	โรงงานขนาดใหญ่ เงินลงทุนมากกว่า 100 ล้านบาท	2	0.05

ประเภทโรงงานอุตสาหกรรมที่ประกอบกิจการแยกเป็นประเภทต่างๆดังนี้

ลำดับที่	ประเภทโรงงาน	จำนวนโรงงาน	ร้อยละ
1	โรงสีข้าว	3,089	81.94
2	โรงซอมและฟั่นสัรียนต์	134	
3	โรงงานทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต และคอนกรีต ผสมเสร็จ	632	
4	โรงซอมเครื่องยนต์	42	
5	โรงงานทำเครื่องเรือนจากไม้	41	
6	ประเภทอื่นๆ	401	
	รวม	3,770	100

การกระจาย โรงงานที่มีความหนาแน่นที่สุด 4 ลำดับแรกดังนี้

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวน	ร้อยละ
1	อำเภอเมืองอุบลราชธานี	744	19.75
2	อำเภอเดชอุดม	512	13.59
3	อำเภอเขื่องใน	361	9.85
4	อำเภวารินชำราบ	338	8.97

โรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมดแยกเป็นหมวดอุตสาหกรรมได้ 9 หมวด มีหมวดอุตสาหกรรมที่มากที่สุด 3 ลำดับแรกดังนี้

ลำดับที่	หมวดอุตสาหกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1	หมวดอุตสาหกรรมเกษตรเช่นโรงสีข้าว , อัดปอ,ผลิตเมล็ดพันธุ์พืช,ป่นนุ่น เป็นต้น	3,107	82.41
2	อุตสาหกรรมบริการ เช่น โรงซ่อม-เคาะพ่นสีรถยนต์,กลึง-เชื่อมโลหะ,ทำท่อไอเสียรถยนต์	301	7.98
3	อุตสาหกรรมก่อสร้างเช่น ไม้-บดย่อยหิน,คูทราย,ผลิตอิฐดินเผา,ผลิตภัณฑ์คอนกรีต และ คอนกรีตผสมเสร็จ	138	3.66
4	อำเภอวารินชำราบ	338	8.97

โรงงานอุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนสูงที่สุด 3 อันดับแรกคือ

ลำดับที่	ชื่อโรงงาน และผู้ประกอบการ	จำนวนคนงาน (คน)	ทุนดำเนินการ (ล้านบาท)
1	โรงงานประกอบกระเป๋จากหนังสัตว์ บริษัทวิงแพททรีฟ จำกัด ตั้งอยู่อำเภอวารินชำราบ	4,175	747
2	โรงงานผลิตสุราขาว และสุราผสม ของบริษัท สุราทิพย์ ยุคผลร จำกัด ตั้งอยู่อำเภอวารินชำราบ	157	284.70
3	โรงงานทำไก่สดชำแหละแช่แข็ง บริษัท ไส่ดก้าวหน้า จำกัด ตั้งอยู่อำเภอวารินชำราบ	400	100

โรงงานผลิตกระเป๋าเอกสาร กระเป๋าเดินทาง และแฟ้มเอกสาร บริษัทบอสเลเทอร์กู๊ดส์ จำกัด 450 คน 146 587 ล้านบาท

ผลการสำรวจความเห็นของข้าราชการนอกการค้าและผู้ประกอบกิจการและผู้มีศักยภาพในด้านอุปสรรค ในการประกอบกิจการของจังหวัดจากน้อยไปมาก ตามลำดับดังนี้

อุปสรรค
1.โครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอ
2.ขาดแรงงาน
3.ด้านขาดแคลนแหล่งเงินทุน
4.ด้านขาดความรู้ธุรกิจอุตสาหกรรม
5.ไม่มีตลาดเพียงพอ
6 ขาดแหล่งวัตถุดิบ

ความเห็นที่ให้จัดลำดับ 1-7 ของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับอุปสรรค เรียงลำดับจากอุปสรรคมากไปหาอุปสรรคน้อย คือ

- 1 ขาดแหล่งเงินทุน
- 2 โครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอ
- 3 ขาดความรู้ธุรกิจอุตสาหกรรม
- 4.ไม่มีตลาดเพียงพอ
- 5 ขาดแหล่งวัตถุดิบ

ส่วนความเห็นเกี่ยวกับระดับโครงสร้างพื้นฐาน เรียงลำดับจากเรียงตามความพร้อม ดังนี้

- 1.ไฟฟ้า
- 2 ถนน
- 3 ระบบโทรคมนาคม
- 4 นิคมอุตสาหกรรม
- 5 แหล่งเงินทุน
- 6 แหล่งจำหน่าย
- 7 นโยบายของจังหวัด

2.3 ด้านการค้าส่งและค้าปลีก

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการค้าส่งและค้าปลีก มีสัดส่วนเฉลี่ยระหว่างปี 2532-2538 เท่ากับ ร้อยละ 22.54 ส่วนใหญ่เป็นลักษณะการค้าปลีกสินค้าอุปโภคบริโภค ซึ่งส่งมาจาก กรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งจากสถิติผู้มาจดทะเบียนประกอบธุรกิจการค้า ในปี 2538 - 2539 มีดังนี้

ประเภทพาณิชย์กิจ	ปี 2538	ปี 2539	เพิ่ม/ลด
ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	9	9	0
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	1,353	1,607	254
บริษัทจำกัด	297	350	53
ทะเบียนพาณิชย์	6,884	7,183	299

(ที่มา: สำนักทะเบียนการค้าจังหวัดอุบลราชธานี)

การค้าชายแดน

จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีเขตติดต่อชายแดน กับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีความยาวถึง 393 กิโลเมตร แบ่งเป็นแม่น้ำโขงกั้นพรมแดนยาว 185 กิโลเมตร และเป็นพื้นดิน 208 กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา จำนวน 60 กิโลเมตร ในปัจจุบันภาวะการค้าชายแดน ไทย - ลาว ด้านจังหวัดอุบลราชธานี มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก สปป.ลาว ได้เปิดประเทศค้าขายกับประเทศไทย โดยมีจุดซื้อขายผ่านด่านศุลกากรบ้านปากแซง อำเภอเขมราฐ และจุดผ่านด่านศุลกากรช่องเม็ก อำเภอพิบูลมังสาหาร สินค้าที่ผ่านด่านศุลกากรนั้นจะมี 3 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก เป็นสินค้าที่ส่งเข้ามาใช้ในประเทศไทย เช่น ไม้ และวัตถุดิบต่าง ๆ ลักษณะที่ 2 เป็นการส่งเป็นสินค้าออกของประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทอุตสาหกรรม สินค้าอุปโภคบริโภค ลักษณะที่ 3 เป็นสินค้าผ่านแดนจากประเทศที่ 3 เนื่องจากลาวไม่มีพื้นที่ติดทะเล จึงจำเป็นต้องขนสินค้าผ่านมายังประเทศไทย สินค้าส่วนใหญ่ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องจักรกล ยานพาหนะ และอะไหล่ เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์การแพทย์ และเคมีภัณฑ์ เป็นต้น ซึ่งจากสถิติการค้าชายแดน ไทย-ลาว ที่ผ่านทั้ง 2 ด่าน มีมูลค่าดังนี้

ด้านศุลกากรพิบูลมังสาหาร

ปี	มูลค่านำเข้า	มูลค่าส่งออก	ดุลการค้า
2538	410,601,944	510,729,640	100,127,696
2539	511,330,407	538,609,427	27,279,020

ด้านศุลกากรเขมราฐ

ปี	มูลค่านำเข้า	มูลค่าส่งออก	ดุลการค้า
2538	2,022,640	4,004,278	1,981,638
2539	1,577,200	5,461,322	3,884,122

จากสถิติการค้าชายแดน มูลค่าการค้าของสินค้าที่ผ่านชายแดนไทย-ลาว มีมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 2.41 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ซึ่งนับว่ามีความสำคัญต่อสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดอุบลฯ ในระดับหนึ่ง การค้าชายแดนจึงเป็นศักยภาพในอีกด้านหนึ่งที่ควรที่จะพัฒนาให้มีปริมาณการค้าที่มากขึ้น

3. ลักษณะประชากรและภาวะการจ้างงาน

จำนวนประชากรในปี 2539 ของจังหวัดอุบลราชธานี มีทั้งสิ้น 1,895,161 คน เป็นชาย 949,923 คน หรือร้อยละ 50.12 เป็นหญิง 945,238 คน หรือร้อยละ 49.87 เนื่องจาก จังหวัดอุบลฯ มีพื้นที่ 16,110.65 ตารางกิโลเมตร จึงมีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยต่อพื้นที่ประมาณ 117.60 คน/ตร.กม.

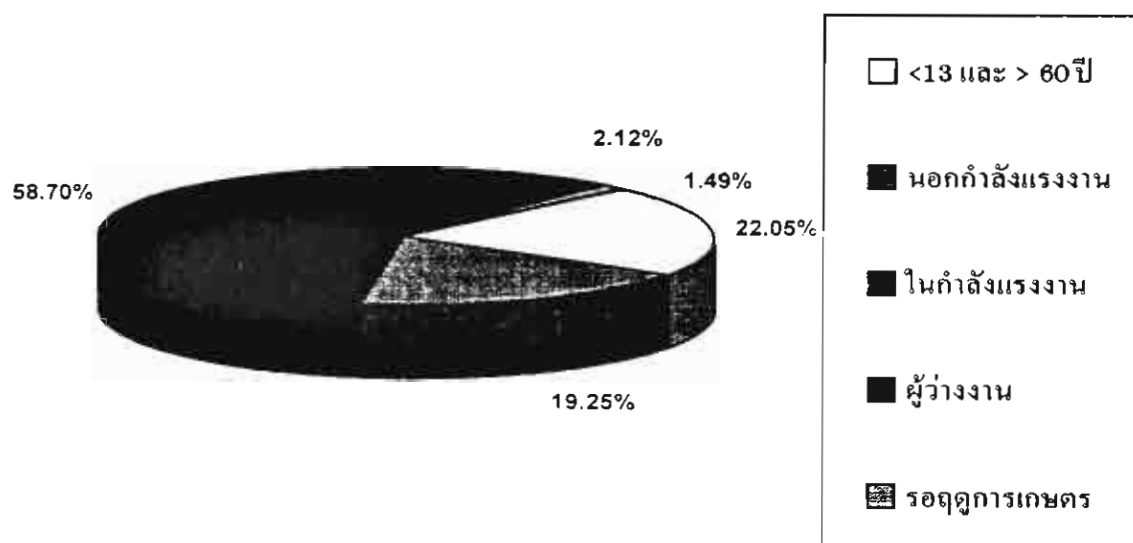
ภาวะการจ้างงาน

ในปี 2539 ประชากรจังหวัดอุบลฯ มีจำนวน 1,895,161 คน เป็นผู้ที่มิอายุต่ำกว่า 13 ปี และผู้ที่มีอายุเกิน 60 ปี จำนวน 417,884 คน คิดเป็นร้อยละ 22.05 ของประชากรทั้งหมดของจังหวัด ส่วนผู้ที่มีอายุระหว่าง 13-60 ปี เป็นผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน มีจำนวน 1,477,277 คน คิดเป็นร้อยละ 77.95 ของประชากรทั้งจังหวัด ในจำนวนประชากรที่อยู่ในวัยแรงงานนั้น เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน หมายถึง ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานและสามารถทำงานได้ มีจำนวน 1,112,459 คน คิดเป็นร้อยละ 58.70 ของประชากรทั้งหมดของจังหวัด ส่วนผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานแต่เป็นผู้ทรงศีล นักเรียนนักศึกษา แม่บ้าน รวมถึงผู้ที่ทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง มีจำนวน 364,818 คน คิดเป็นร้อยละ 19.25 ของประชากรทั้งหมด

ในจำนวนผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานและสามารถทำงานได้ 1,112,459 คน นั้น เป็นผู้มีงานทำ 1,044,045 คน คิดเป็นร้อยละ 93.85 ของประชากรที่อยู่ในวัยแรงงานและสามารถทำงานได้ และมีผู้ว่างงาน 40,177 คน คิดเป็นร้อยละ 6.14 ของประชากรในวัยแรงงานและสามารถทำงานได้

ประชากรผู้มีงานทำ เป็นผู้ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม และรับจ้างในต่างจังหวัด มากที่สุดร้อยละ 78.20 และเป็นผู้ประกอบอาชีพด้านพาณิชยกรรม และการบริการร้อยละ 12.30 นอกนั้นประกอบอาชีพด้านรับจ้างทั่วไป และหัตถกรรมในจังหวัดร้อยละ 9.5

แผนภูมิแสดงลักษณะการมีงานทำของประชากรในจังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา : สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดอุบลราชธานี

ข. สภาวะทางการเงิน

ปัจจุบัน ในปี 2539 จังหวัดอุบลฯ มีธนาคารพาณิชย์ทั้งสิ้น 13 ธนาคาร รวม 42 สาขา และมีบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่อำนวยความสะดวก จำนวน 4 บริษัท ส่วนใหญ่ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์จะกระจุกตัวอยู่ในอำเภอเมืองมากที่สุด รองลงมาคือ อำเภวารินชำราบ สำหรับอำเภออื่น ๆ จะมีสาขาของธนาคารพาณิชย์น้อยมาก บางอำเภอ มีเพียงธนาคารเดียวเช่นอำเภอเขมราฐ เขื่องใน ม่วงสามสิบ หนองสิริก น้ำยืน โขงเจียม และจากการวิเคราะห์สัดส่วนของเงินฝากและสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ในจังหวัดอุบลฯ จะเห็นว่า สัดส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากเริ่มมีสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ปี 2537 คือ ร้อยละ 121.38 และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องคือ ปี 2538 ร้อยละ 139.04 และปี 2539 ร้อยละ 148.71 แสดงให้เห็นถึงการขยายตัวของสินเชื่อที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำหรับประเภทธุรกรรมที่ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อ ส่วนใหญ่จะเป็นด้านการพาณิชย์ โดยในปี 2539 เป็นสินเชื่อเพื่อการพาณิชย์ถึงร้อยละ 40.82 ของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ทั้งหมด รองลงมาเป็นสินเชื่อด้านการบริโภคส่วนบุคคล ร้อยละ 15.18 สินเชื่ออุตสาหกรรม ร้อยละ 13.22 ส่วนสินเชื่อเกษตรมีเพียงร้อยละ 5.34 สาเหตุที่ดินเชื่อด้านการเกษตรมีน้อยเนื่องจากจังหวัดอุบลฯมีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ให้บริการอยู่ถึง 9 สาขา โดยมีสาขาอยู่ในอำเภอเมือง เดชอุดม ตระการพืชผล พิบูลมังสาหาร เขมราฐ เขื่องใน น้ำยืน วารินชำราบ และหนองสิริก รวมให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกร สหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกร ในปี 2539 เป็นเงิน 2,799 ล้านบาท

สภาวะทางการเงินคลัง

จังหวัดอุบลฯ มีปริมาณเงินหมุนเวียนที่ผ่านคลังจังหวัดประจำปี 2539 แยกเป็นรายรับ 59,221,473,855 บาท และรายจ่าย 59,475,655,506 บาท และมีเงินรายได้แผ่นดิน 983,460,215 บาท รายได้ส่วนใหญ่ได้จากการเก็บภาษี ถึงร้อยละ 81 โดยจากข้อมูลรายได้จากการเก็บภาษีของสรรพากรจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่ ต.ค. 2538- ก.ย. 2539 เก็บได้ทั้งหมด 802,992,411 บาทเป็นรายได้จากการเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ร้อยละ 47.24 ภาษีมูลค่าเพิ่ม ร้อยละ 21.09 ภาษีเงินได้นิติบุคคล ร้อยละ 12.91 ภาษีธุรกิจเฉพาะ ร้อยละ 12.32 อากรแสตมป์ ร้อยละ 6.24 และภาษีการค้าและอื่น ๆ อีกร้อยละ 0.18

การวิเคราะห์และประเมินจุดด้อย และจุดแข็งทางด้านเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง ของจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นจังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเป็นลำดับที่ 3 รองจากจังหวัดนครราชสีมา และขอนแก่น แต่เมื่อพิจารณาผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวของประชากรแล้ว เป็นลำดับที่ 10 และเป็นลำดับที่ 67 ของประเทศ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ ทำให้ประชากรในจังหวัดอุบลฯ ยังคงยากจนอยู่เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ และจากข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ทำให้สามารถวิเคราะห์และประเมินจุดแข็งทางโครงสร้างเศรษฐกิจ การเงิน และการคลังของจังหวัดอุบลฯ ได้ดังนี้คือ

1. โครงสร้างเศรษฐกิจที่สำคัญยังคงพึ่งพาสาขาเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยพิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตรในปี 2532-2538 ที่มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 20.4 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด โดยประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัด มีอาชีพเกษตรกรรม จุดแข็งของการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดอุบลฯ คือการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมการเกษตร และอุตสาหกรรมสินค้าเกษตรแปรรูป โดยใช้วัตถุดิบที่เพาะปลูกได้ในท้องถิ่น เช่น ข้าวหอมมะลิ มันสำปะหลัง ปอแก้ว และพริก นอกจากการแปรรูปสินค้าเกษตรที่สำคัญ ๆ แล้ว จะพิจารณาเห็นว่าจุดแข็งอีกด้านของจังหวัดอุบลฯ คือ การปศุสัตว์ เนื่องจากเป็นจังหวัดใหญ่ มีพื้นที่กว้างขวาง มีสภาพภูมิประเทศเป็นป่าโปร่ง และทุ่งกว้าง มีความเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงสัตว์ แต่การเลี้ยงสัตว์จำพวก โค กระบือ ส่วนใหญ่ยังเป็นพันธุ์พื้นเมือง และเลี้ยงกันอย่างง่าย ๆ ถ้ามีการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงอย่างถูกหลักวิชาการทำเป็นฟาร์มขนาดใหญ่ และมีการพัฒนาพันธุ์และให้ตรงตามความต้องการของตลาดซึ่งมีอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์อาหารเป็นหลักอยู่แล้ว เช่น การทำกุนเชียง หมูยอ หมูหยอง เป็นต้น

2 การค้าชายแดน จังหวัดอุบลฯ เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จากสถิติการค้าชายแดนที่ผ่านจุดซื้อขายผ่านด่านศุลกากรเขมราฐ และด่านช่องเม็ก อ.พิบูลมังสาหาร มีปริมาณการค้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยประเทศไทยจะได้รับประโยชน์ที่สำคัญคือ การนำทรัพยากรบางอย่างที่สมบูรณ์ เข้ามาเป็นวัตถุดิบในการผลิตด้านอุตสาหกรรมเช่น ไม้ และวัตถุดิบต่าง ๆ ส่วนสินค้าที่ประเทศไทยส่งไปจำหน่าย ได้แก่ สินค้าอุตสาหกรรม สินค้าอุปโภคบริโภค อีกทั้งจังหวัดอุบลฯ ยังมีโครงสร้างพื้นฐานทางด้านการคมนาคมขนส่งที่ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ถนน และสนามบินนานาชาติ ซึ่งจะใช้เป็นจุดเชื่อมโยงการคมนาคมติดต่อไปยังประเทศในกลุ่มอินโดจีน ได้แก่ ส.ป.ป. ลาว เวียดนาม และกัมพูชา เพียงแต่ยังไม่มีการพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ให้ใช้ได้ผลอย่างจริงจัง

3. ปัจจัยที่สำคัญของการลงทุนอย่างหนึ่งคือ เงินทุน จากข้อมูลทางด้านการเงินของจังหวัดอุบลฯ จะเห็นว่ามีปริมาณการให้สินเชื่อเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าปริมาณเงินฝาก แสดงถึงภาวะการขยายตัวของธุรกิจในจังหวัดอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะธุรกิจด้านการพาณิชย์ ความต้องการสินเชื่อมีสูงกว่าปริมาณเงินฝากในระบบธนาคาร ทำให้การกู้ยืมนอกระบบมีความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะกับธุรกิจขนาดเล็ก ที่ไม่สามารถกู้ยืมธนาคารได้ แต่เนื่องจากตัวเลขของการกู้ยืมนอกระบบ ไม่ได้มีการสำรวจและรวบรวมข้อมูลไว้ จึงไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้

4. จังหวัดอุบลฯ เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคอีสาน ที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง จากการวิเคราะห์ศักยภาพทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้วิเคราะห์ว่าจังหวัดอุบลฯ มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงถึง 7 แห่ง และมีสิ่งอำนวยความสะดวกสะดวกต่อแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในเกณฑ์ที่ดีที่สุดเมื่อเทียบกับในกลุ่มจังหวัด โดยดูจากจำนวนโรงแรมสิ้นสุดปี 2539 มีจำนวน 38 โรง และมีจำนวนห้องพักรวมกัน 2,242 ห้อง ซึ่งเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

5. โครงสร้างทางด้านอุตสาหกรรมมีจุดอ่อนและจุดแข็งตลอดจนปัญหาและความต้องการของผู้ประกอบการ ดังนี้คือ

ก. ข้อได้เปรียบ (จุดแข็ง) ในการลงทุนในจังหวัดอุบลราชธานี จากการรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนและอุตสาหกรรมในจังหวัดอุบลราชธานี ทั้งในภาครัฐ เอกชน สรุปข้อได้เปรียบหรือจุดแข็งในการลงทุนในจังหวัดอุบลราชธานีว่ามีข้อได้เปรียบในการลงทุนภายในจังหวัดหลายประการคือ

- 1 จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อชายแดน สามารถขยายตัวทางการค้าได้ โดยเฉพาะการค้ากับกลุ่มประเทศอินโดจีน
- 2 ระบบคมนาคมสะดวก สามารถติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงได้อย่างดี และมีสนามบินนานาชาติ ตลอดจนมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการลงทุนพร้อม
- 3 จังหวัดมีปัจจัยทางการผลิตที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน เช่น มีแรงงานมากและอัตราค่าจ้างยังไม่สูง มีแหล่งน้ำธรรมชาติและมีพลังงานพอเพียงสำหรับการขยายตัวของเมืองและอุตสาหกรรมมีที่ดินจำนวนมากและราคาไม่สูงมาก มีวัตถุดิบมากและสามารถหาได้จากจังหวัดใกล้เคียง
- 4 จังหวัดอยู่ในเขตส่งเสริมการลงทุนและเป็นศูนย์ราชการ ซึ่งจะทำให้การลงทุนในจังหวัดมีความสะดวกและคล่องตัวสูง
- 5 จังหวัดเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาและเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัย ซึ่งจะมีบทบาทในการสนับสนุนงานทางด้านวิชาการและการวิจัยตลอดจนการเพิ่มทักษะของแรงงาน และพัฒนามือแรงงานในส่วนที่ขาดแคลนได้

6. จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดใหญ่ มีประชากรมากและมีกำลังซื้อสูง
7. จังหวัดมีความเข้มแข็งทั้ง ก.ร.อ.หอการค้าจังหวัด และสภาอุตสาหกรรมจังหวัด
8. จังหวัดมีศักยภาพในการระดมทุนสูงและไม่มีปัญหาภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วมภัยแล้ง ซึ่งเหมาะกับการลงทุน

จากข้อได้เปรียบข้างต้น ทำให้จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีศักยภาพในการลงทุนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนโอกาสในการขยายตัวของการลงทุนและเป็นสะพานเชื่อมระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และกลุ่มประเทศอินโดจีน อันได้แก่ ลาว กัมพูชา เวียดนาม ทำให้การขยายตัวการลงทุนในจังหวัดมีมากขึ้นตามไปด้วย

ข. ข้อเสียเปรียบ (จุดอ่อน) ในการลงทุนในจังหวัดอุบลราชธานี การลงทุนในจังหวัดอุบลราชธานี มีข้อจำกัดหรือจุดอ่อนในการลงทุนประการซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่า ข้อเสียเปรียบในการลงทุนในจังหวัดอุบลราชธานี มีดังนี้

1. จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ห่างไกลจากกรุงเทพฯ มาก ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งสูงและหากจะลงทุนเพื่อการส่งออก ค่าขนส่งจากจังหวัดไปยังท่าเรือเพื่อส่งออกจะสูง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นตามไปด้วย
2. ปัจจัยการผลิตภายในจังหวัดยังไม่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน กล่าวคือ จังหวัดยังขาดแคลนแหล่งเงินทุนในการลงทุน ที่ดินมีราคาสูงระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการยังไม่เป็นระบบและมีจำกัด แรงงานในจังหวัดยังเป็นแรงงานไร้ฝีมือ ขาดคุณภาพและยังมีการเคลื่อนย้ายแรงงานยังมีมาก ตลอดจนถึงการขาดแคลนวัตถุดิบและทรัพยากรบางชนิดและราคาไม่แน่นอน
3. นักลงทุนในจังหวัดไม่กล้าเสี่ยงที่จะลงทุน และมีการกีดกันจากกลุ่มผู้ค้าเดิม
4. จังหวัดเป็นจังหวัดชายแดนซึ่งนโยบายและจุดยืนของประเทศเพื่อนบ้านยังขาดความแน่นอน
5. หน่วยงานราชการบางแห่งยังไม่สนองนโยบายการขยายการลงทุนของรัฐบาล
6. ขาดการวิจัยว่าควรลงทุนในอุตสาหกรรมอะไร และเทคโนโลยีและความรู้ด้านต่าง ๆ ยังจำกัดในวงแคบ
7. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่ดีพอ

ค. ปัญหาและความต้องการของผู้ประกอบการ

1. ปัญหาทางด้านแรงงาน

- การขาดแคลนแรงงานฝีมือและแรงงานทั่วไป เนื่องจากการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมทำให้ความต้องการแรงงานเหล่านี้เพิ่มขึ้นมาก
- คนงานเข้าออกงานบ่อย เนื่องจากมีโรงงานอุตสาหกรรมเปิดใหม่จำนวนมาก คนงานไม่มีทางเลือกมากและเปลี่ยนงานบ่อย ทำให้การเรียนรู้งานช้า

2. ปัญหาทางการผลิต

- ขาดแคลนช่างฝีมือและผู้เชี่ยวชาญในการผลิต
- กระแสไฟฟ้าดับบ่อย (โดยเฉพาะในต่างจังหวัด) ทำให้ขบวนการผลิตชะงักและผลผลิตเสียหาย
- ขาดแคลนน้ำใช้ในงานอุตสาหกรรม

3. ปัญหาทางด้านวัตถุดิบ

- วัตถุดิบขาดแคลนและมีราคาสูง เช่น ไม้แปรรูป เหล็กเส้น หิน และทราย เป็นต้น
- วัตถุดิบมีคุณภาพต่ำหรือมีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ โดยเฉพาะวัตถุดิบจากสินค้าเกษตร เช่น ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ข้าวโพด ถั่วลิสง เป็นต้น
- การยื่นขอนำเข้าวัตถุดิบของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีขั้นตอนล่าช้า

4. ปัญหาทางด้านสาธารณูปการ

- ความแออัดของระบบการจราจรและผิวการจราจรคับแคบ
- โทรศัพท์ไม่เพียงพอ
- การขาดแคลนน้ำบริโภค
- กระแสไฟฟ้าไม่เพียงพอและดับบ่อย
- การดำเนินงานของนิคมอุตสาหกรรมค่อนข้างล่าช้าและไม่เป็นรูปธรรมในการดำเนินการจัดตั้ง

5. ปัญหาทางการส่งออก

- ความช่วยเหลือล่าช้าของขั้นตอนการนำเข้าและส่งออกของกรมศุลกากรและการทำเรื่องแห่งประเทศไทย
- ระบบการตรวจสอบสินค้าและวัตถุดิบของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมใช้เวลามาก

- ถูกจำกัดโควตาจากประเทศผู้นำเข้า เช่น สิงคโปร์ ฮ่องกง ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย
- ขาดแคลนตู้คอนเทนเนอร์ที่จะบรรจุสินค้าเพื่อส่งออก
- สินค้าสูญหายในระหว่างรอขนถ่ายลงเรือ

6 ปัญหาทางด้านภาษี

- ไม่ได้รับความเป็นธรรมในการเสียภาษี
- การขอคืนเงินภาษีล่าช้า โดยเฉพาะกรณีส่งสินค้าออก
- แบบยื่นชำระภาษีกรอกรายละเอียดยุ่งยาก ควรมีการปรับปรุงให้ง่ายขึ้น
- นโยบายระบบภาษีมูลค่าเพิ่มยังขาดแคลนรายละเอียดอาจเป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ

7. ปัญหาทางการเงิน

- ไม่สามารถใช้ระเบียบสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำได้ เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ปฏิเสธที่จะดำเนินการให้
- การประเมินราคาหลักทรัพย์ค้ำประกันสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์อยู่ในเกณฑ์ต่ำ (โดยเฉพาะต่างจังหวัด) ทำให้เงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ
- หาแหล่งเงินกู้เพิ่มเติม จากสถาบันการเงินไม่ได้จึงต้องกู้ยืมจากตลาดเงินนอกระบบทำให้ต้นทุนดำเนินการสูงขึ้น

8 ปัญหาของผู้รับเหมาก่อสร้าง

- ขาดแคลนบุคลากร ทั้งสถาปนิก วิศวกร และช่างฝีมือ
- วัสดุก่อสร้างขาดแคลน โดยเฉพาะเหล็ก ปูนซีเมนต์ และเสาเข็ม
- ความคับคั่งทางด้านการจราจร ทำให้การขนส่งวัสดุก่อสร้างล่าช้า ส่งผลให้งานก่อสร้างช้ากว่ากำหนด
- ขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน เนื่องจากมีภาระในด้านการค้ำประกันสูง (ตั้งแต่ยื่นขอประกวดราคา จนถึงหลังการส่งมอบงานให้หน่วยงาน)
- การกำหนดคุณสมบัติของผู้ประมูลงาน ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในการประมูลงาน ระหว่างผู้รับหรือเหมารายใหญ่กับผู้รับเหมารายย่อย และระหว่างบริษัทผู้รับเหมาคนไทยกับบริษัทผู้รับเหมาต่างประเทศ
- การตรวจรับมอบงานและการเบิกจ่ายของเงินงานก่อสร้างรัฐบาลค่อนข้างล่าช้า

4. การศึกษา

การศึกษาภาคบังคับได้แพร่กระจายไปอย่างทั่วถึง ด้านการศึกษาในระดับมัธยม ในขณะนี้ ได้ขยายออกไปสู่ชนบทครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่เป้าหมาย ส่วนด้านศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้จัดสร้างเสริมการศึกษาผู้ใหญ่แบบต่าง ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ตลอดจนการฝึกอาชีพให้กับกลุ่มผู้สนใจทั่วไป และยังส่งเสริมให้มีการศึกษาในพุทธศาสนาด้วย

ในปี 2539 การศึกษาของจังหวัด ซึ่งมีตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงอุดมศึกษาแยกได้ดังนี้ ระดับประถมถึงมัธยมศึกษา มีสถานศึกษา 1,590 แห่ง ในระดับอาชีวศึกษา มี 6 แห่ง ในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) มี 4 แห่ง ระดับปริญญาโทมี 2 แห่ง (สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, วิทยาลัยเทคโนโลยีราชธานี) นอกจากนี้ยังมีวิทยาลัยพยาบาล 1 แห่ง และสถาบันการศึกษาของสงฆ์ (วิทยาลัยสงฆ์) 1 แห่ง

ประชาชนส่วนใหญ่ของจังหวัดอุบลราชธานี นับถือพุทธศาสนา จึงมีวัดและสำนักสงฆ์ในพุทธศาสนากระจายอยู่ทั่วไปในจังหวัดโดยมีวัดจำนวน 1,287 แห่ง และสำนักสงฆ์จำนวน 439 แห่ง ในปี 2539

ข้อมูลสถานศึกษาและจำนวนครูในจังหวัดอุบลราชธานี

โรงเรียน/สังกัด	จำนวนโรงเรียน (แห่ง)	จำนวนครู (คน)	หมายเหตุ
ทบวงมหาวิทยาลัย			
- มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	1	200	
สำนักงานสถาบันราชภัฏ			
- สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี	1	250	
กรมสามัญศึกษา	73	2,785	
- โรงเรียนมัธยมศึกษา	64		
- โรงเรียน สาขา	9		
สังกัด สปจ.	1,090	11,651	
- โรงเรียนประถมศึกษา	657		
- โรงเรียนขยายโอกาส	184		
- โรงเรียนกันดาร	147		
- โรงเรียนเลี้ยงภัย	96		
- โรงเรียน ดชค.	6		
เทศบาล			
- โรงเรียนเทศบาล	7	313	
พล			
- โรงเรียนกีฬา	1	10	
กรมการศาสนา	323	1,017	
- ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์	298	834	
- โรงเรียนพระปริยัติธรรม (แผนกสามัญศึกษา)	25	183	
สช.			
- โรงเรียนเอกชน	90	834	
อค.	4	339	
- วิทยาลัยอาชีวศึกษา	1	102	
- วิทยาลัยเทคนิคอุบล	1	128	
- วิทยาลัยสารพัดช่าง	1	44	
- วิทยาลัยเกษตรกรรม	1	65	

โรงเรียน/สังกัด	จำนวนโรงเรียน (แห่ง)	จำนวนครู (คน)	หมายเหตุ
อศ.สังกัด สช.	2	165	
- โปลีเทคนิคอบล	1	82	
- เทคโนโลยีราชธานี	1	83	
รวม	1,592	17,564	

ที่มา : สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี บรรยายสรุปจังหวัดอุบลราชธานี 2539

5. การสาธารณสุข

สรุปข้อมูลทางด้านสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี

ลำดับ	ข้อมูล	จำนวนตามกรอบ (คน)	จำนวนคนที่มีจริง (คน)	อัตราเทียบกับ กรอบ
1.	โรงพยาบาล			
	แพทย์	107	42	39.2
	ทันตแพทย์	38	14	36.8
	เภสัชกร	36	26	68.4
	พยาบาลวิชาชีพ	686	299	43.6
	พยาบาลเทคนิค	351	300	85.5
	อื่น ๆ		192	
	รวม		873	
	ลูกจ้างประจำ		403	
	ลูกจ้างชั่วคราว		406	
2.	จำนวนบุคลากรสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ			
	ปฏิบัติงานที่สาธารณสุขอำเภอ			
	เจ้าหน้าที่บริหารงานสาธารณสุข	25	56	224
	เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน	95	115	121
	นักวิชาการ	25	17	68
	ปฏิบัติงานที่สถานีอนามัย			
	เจ้าหน้าที่บริหารงานสาธารณสุข	305	242	79.3
	เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน	915	379	41.4
	นักวิชาการ	305	62	20.3

ข้อมูล : 30 กันยายน 2540 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี

จากการวิเคราะห์ได้ว่าบุคลากรในหน่วยงานในจังหวัดอุบลราชธานี ทางด้านสาธารณสุขในโรงพยาบาลชุมชนที่ขาดแคลนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการกรอบอัตรากำลังจะพบว่า ทันตแพทย์ แพทย์ พยาบาลวิชาชีพ เป็นสายงานที่ขาดแคลนมากตามลำดับ และในหน่วยงานระดับสถานีอนามัย เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการตามกรอบจะพบว่ามีอัตราเพียงร้อยละ 46.6 ซึ่งถือเป็นจุดอ่อน ในเรื่องขาดจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ไม่เพียงพอ

แต่เมื่อมองถึงจำนวนสถานบริการในจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นโรงพยาบาล/สถานอนามัยอย่างครอบคลุม และทั่วถึงประชากรในจังหวัดนับเป็นจุดแข็ง ทางด้านสาธารณสุขในเรื่องทางสถานบริการทางด้านสาธารณสุขได้

สรุปผลงานทางด้านสาธารณสุขแบ่งเป็นสาขาดังนี้

สาขาที่ 1 บริหารจัดการสาธารณสุข

- การพัฒนาบุคลากร มีการอบรม จนท.สาธารณสุขในระบบสารสนเทศ (เรื่องการใช้คอมพิวเตอร์) จำนวน 528 คน จาก 702 คน คิดเป็น %
- หน่วยงานทางด้านสาธารณสุข ที่มี computer ใช้งานดังนี้
 โรงพยาบาล มี 19 แห่ง มีคอมพิวเตอร์ 19 แห่ง คิดเป็น 100 %
 สถานอนามัย มี 25 แห่ง มีคอมพิวเตอร์ใช้ 5 แห่ง คิดเป็น %

สาขา 2 การบริการสาธารณสุข

ตาราง ข จำนวนสถานบริการสาธารณสุขและเตียงทั้งภาครัฐและเอกชน

จำนวนรวม	โรงพยาบาลชุมชน			สถานอนามัยขนาดใหญ่		สถานอนามัยทั่วไป	โรงพยาบาลรัฐสังกัดอื่น		โรงพยาบาลเอกชน		คลินิกเอกชน	
	แห่ง	เตียง	อัตราส่วน: ประชากร	แห่ง	%	แห่ง	แห่ง	เตียง	แห่ง	เตียง	แห่ง	เตียง
-	19	720	1:2371	81	36.99	221	2	230	5	197	77	-

เตียง ÷ POP ในพื้นที่รับผิดชอบ

ตาราง ค. จำนวนและอัตราส่วน : ประชากรของบุคลากรสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดอุบลราชธานี

บุคลากร	แพทย์		ทันตแพทย์		เภสัชกร		พยาบาลวิชาชีพ	
	จำนวน (คน)	อัตราส่วน: ประชากร	จำนวน (คน)	อัตราส่วน: ประชากร	จำนวน (คน)	อัตราส่วน: ประชากร	จำนวน (คน)	อัตราส่วน: ประชากร
รวม	40	1:38,852	14	1:111,004	26	1:59,771	299	1:5,198

งานอุบัติเหตุฉุกเฉินและสาธารณภัย

งานอุบัติเหตุ

อัตราป่วย จำนวน 71,737 อัตรา 4202.56

อัตราตาย จำนวน 798 อัตรา 46.75

ที่มาของข้อมูล รายงานอุบัติเหตุจาก รพ.ของรัฐทุกแห่งในจังหวัดอุบลราชธานี

*อัตราป่วย / ตาย ต่อแสนประชากร

งานประกันสุขภาพ

ตาราง ง. ตารางแสดงจำนวนและความครอบคลุมประชากรที่มีหลักประกันสุขภาพ จำแนกตามสิทธิประโยชน์ที่ใช้ลำดับแรกจังหวัดอุบลราชธานี ปีงบประมาณ 2540

การได้รับสวัสดิการ	ทั่วจังหวัด			
	ทะเบียนราษฎร์	ร้อยละ	บัญชี 1-6	ร้อยละ
สิทธิประโยชน์สูงสุด				
-ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	67,678	5.72	97,678	8.05
ประกันสังคม		1.31	22,300	1.84
สิทธิประโยชน์ปานกลาง				
-บัตรสุขภาพ - บุคคลทั่วไป				
- ผู้นำชุมชน				
- อสม.				
-ผู้มีรายได้น้อย				
- บัตร สปร.				
- เด็กอายุ 0-12 ปี				
- ผู้สูงอายุ				
- พระภิกษุ				
- ผู้พิการ				
- ทหารผ่านศึก				
- ประกันสุขภาพนักเรียน	67,678	3.95	67,399	5.55
	1,459,152	85.48	1,275,958	105.15
ไม่มีสวัสดิการ	247,831	14.52	-	-
ประชาชนทั้งหมด	176,983	100	1,213,476	100

ที่มา ข้อมูลบัญชี 1-6 ทะเบียนราษฎร์

รายงาน สปอ.01

งานส่งเสริมสุขภาพ

ผลงานส่งเสริมสุขภาพกลุ่มอนามัยวัยทำงาน

- พบว่าจังหวัดอุบลราชธานี มีอัตราคุมกำเนิดบรรลุเป้าหมาย (ร้อยละ 77) เนื่องจากจังหวัดอุบลราชธานี มีจุดแข็งที่ในพื้นที่ มีสถานบริการ คลินิก สถานพยาบาลเอกชน ให้บริการอย่างแพร่หลายและทั่วถึง อัตราคุมกำเนิดของจังหวัดอุบลราชธานี ปี 2540 79.81%

- มารดาคลอดบุตรน้อยกว่า 20 ปี ร้อยละ 8.78 ไม่เกินเป้าหมายแผนฯ 8 (ร้อยละ 10)

2. ผลงานส่งเสริมสุขภาพกลุ่มอนามัยเด็กวัยเรียน

- พบว่า จังหวัดอุบลราชธานี มีอัตรานักเรียนก่อนประถมศึกษามีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 20.9 (เป้าหมายไม่เกิน 20)

- พบว่า จังหวัดอุบลราชธานี มีอัตรานักเรียนประถมศึกษามีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 20.14 (เป้าหมายไม่เกิน 10)

- พบว่า จังหวัดอุบลราชธานี มีอัตรานักเรียนชั้นมัธยมศึกษา มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 11.73 (เป้าหมายไม่เกิน 10)

- นักเรียนมัธยมศึกษาส่วนสูง ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 10.25 (เป้าหมายไม่เกิน 10)

- พบอัตราภาวะโลหิตจางในเด็กนักเรียนประถมศึกษา ร้อยละ 15.39 (เป้าหมายไม่เกิน ร้อยละ 10)

- พบอัตราขาดสารไอโอดีนในเด็กนักเรียนประถมศึกษา ร้อยละ 5.81 (เป้าหมายไม่เกิน ร้อยละ 5)

3. ผลงานส่งเสริมสุขภาพกลุ่มอนามัย แม่และเด็ก

- การดูแลก่อนคลอด 4 ครั้งตามเกณฑ์ยังต่ำกว่าเป้าหมายในแผนฯ 8 คือร้อยละ 70.93 (เป้าหมายร้อยละ 75)

- การทำคลอดโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข สูงเกินเป้าหมายคือร้อยละ 97.54 (เป้าหมายร้อยละ 90)

- การดูแลมารดา/ทารกหลังคลอดสูงเกินเป้าหมาย โดยพบร้อยละ 56.76 และ 56.57 ตามลำดับ (เป้าหมายร้อยละ 70,70)

- น้ำหนักทารกแรกเกิดน้อยกว่า 2500 กรัม สูงเกินเป้าหมายโดยพบร้อยละ 10.22 (เป้าหมายไม่เกินร้อยละ 7)

- พบว่าอัตราการตายของมารดา เนื่องจากการตั้งครรภ์ และการคลอด พบในอัตรา 0.05 ต่อ 1000 การเกิดมีชีพ (เป้าหมายแผนฯ 8 ไม่เกิน 0.3)

- จังหวัดอุบลราชธานี มีร้อยละของแม่ที่มีคุณสมบัติเป็นแม่ตัวอย่าง ในภาพรวมของจังหวัดต่ำกว่าเกณฑ์เป้าหมาย โดยพบร้อยละ 31.98 (เป้าหมายร้อยละ 35) ซึ่งแม่ตัวอย่างคือ เป็นงานการประเมินผลงานส่งเสริมสุขภาพ

- การโภชนาการเด็ก 0-5 ปี จังหวัดอุบลราชธานี พบอัตราขาดสารอาหารในเด็ก 0-5 ปี ระดับ 1 รวม ร้อยละ 13.48 (เป้าหมายไม่เกินร้อยละ 10)

- จังหวัดอุบลราชธานี พบอัตราภาวะโลหิตจางในหญิงมีครรภ์ โดยพบร้อยละ 10.41 (เป้าหมายไม่เกินร้อยละ 10)

4. งานทันตสาธารณสุข

ตัวชี้วัดงานทันตสาธารณสุข ตามแผนฯ 8 แบ่งตามกลุ่มอายุ 5 กลุ่มดังนี้

- 1) กลุ่มเด็กวัยก่อนเรียน
- 2) กลุ่มเด็กวัยเรียน
- 3) กลุ่มเยาวชน
- 4) กลุ่มวัยแรงงาน
- 5) กลุ่มผู้สูงอายุ

ตัวชี้วัดที่ 1 เป้าหมาย แผนฯ 8 เด็กอายุ 5 ปี ไม่เคยเป็นโรคฟันผุ ร้อยละ 20
 สถานการณ์ จ.อุบลราชธานี เด็กอายุ 5 ปี ไม่เคยเป็นโรคฟันผุ ร้อยละ 12.2 ต่ำกว่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัดที่ 2 เป้าหมาย แผนฯ 8 เด็กอายุ 12 ปี มีค่าเฉลี่ยฟันผุ,ถอน,อุด ไม่เกิน 1.5 ซี่/คน
 มีเหงือกอักเสบ ไม่เกินร้อยละ 50 สูงกว่าเป้าหมาย
 สถานการณ์ จ.อุบลราชธานี พบเด็กอายุ 12 ปี มีค่าเฉลี่ยฟันผุ,ถอน,อุด ไม่เกิน 1.95 ซี่/คน มีเหงือกอักเสบ ไม่เกินร้อยละ 96.8 สูงกว่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัดที่ 3 เป้าหมาย แผนฯ 8 กลุ่มเยาวชน 17-19 ปี มีฟันใช้งานได้ 28 ซี่
 เป้าหมาย 75 %
 สถานการณ์ จ.อุบลราชธานี พบใช้งานได้ 79.60%. บรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัดที่ 4 เป้าหมาย แผนฯ 8 กลุ่มวัยทำงาน 35-44 ปี มีฟันใช้งานได้ 20 ซี่
 เป้าหมาย 95 %

สถานการณ์ จ.อุบลราชธานีพบ 98.50%. บรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัดที่ 5 เป้าหมาย แผนฯ 8 กลุ่มผู้สูงอายุ มีฟันใช้งานได้ 20 ซี่ เป้าหมาย 50 %
 สถานการณ์ จ.อุบลราชธานีพบ 62%. บรรลุเป้าหมาย

งานรักษาพยาบาล

- ▶ งานพัฒนาระบบบริการพยาบาล พบว่า ปัญหาของสถานบริการ ซึ่งต้องใช้เวลา แก้ไข เช่น ปัญหาการขาดบุคลากร อุปกรณ์ทางการแพทย์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ซึ่งจะต้องรองบประมาณ ดังนั้นการพัฒนาสถานบริการส่วนใหญ่จะเน้น การพัฒนาบุคคล และกระบวนการในการพยาบาล
- ▶ งานโครงการควบคุมคุณภาพการพยาบาลเครือข่ายสถานบริการสาธารณสุข พบว่า ด้านความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ 91.23 % ดีมาก สภาพการทำงานภายในหน่วยงาน 97.75 เกณฑ์-ดีมาก ความต้องการในการพัฒนา 100% -ดีมาก ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน 96.37-ดีมาก พบว่าเจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถ และมีความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานในปัจจุบันสูง
- ▶ งานสุขภาพดีเริ่มที่บ้าน ดำเนินการครอบคลุม สถานบริการทุกแห่ง ในพื้นที่ จ.อุบลราชธานี ผลการดำเนินงาน จำนวนครั้งที่เยี่ยมบ้าน 18,327 ครั้ง อาการทุเลา 6,710 ราย ถึงแก่กรรม 76 ราย ส่งต่อ รพช,รพส 756 ราย ปัญหายังพบว่า เจ้าหน้าที่บางส่วนยังขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ขาดรูปแบบที่ชัดเจนในการปฏิบัติ
- ▶ งานหน่วยสาธารณสุขเคลื่อนที่ ออกหน่วย 5 ครั้ง จำนวนผู้รับบริการ 1,121 ราย โครงการประชานามัยพิทักษ์และบรรเทาทุกข์ราษฎร ชายแดน (ไทย-ลาว) จำนวน 1 ชุด ออกปฏิบัติงาน จำนวน 6 ครั้ง ดังนี้ ด้านช่องเม็ก อ.สิรินธร จ.อุบลราชธานี 6 ครั้ง ผู้รับบริการชาวไทย 869 ราย ชาวลาว 767 ราย รวมผู้รับบริการ 1,636 ราย
- ▶ งานบรรเทาทุกข์ พื้นที่ดำเนินงานภายในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการดำเนินงาน
 - ดำเนินการโดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบล จำนวน 52 ครั้ง
 - สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดร่วมกับหน่วยงานอื่น จำนวน 68 ครั้ง

รวม 120 ครั้ง

งานป้องกันโรคควบคุมโรค

1. งานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

เป้าหมายแผนฯ 8 ลดอัตราป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน โดยมีอัตราดังนี้

- คอติบ น้อยกว่า 0.05 ต่อแสนประชากร ยังพบมีผู้ป่วยขึ้นๆลงๆ ปี 2540 พบ 3 รายคิดเป็น 0.03
- ไกกรน น้อยกว่า 0.25 ต่อแสนประชากร อัตราป่วยยังสูงเกินเกณฑ์ คิดเป็น 2.42
- หัด น้อยกว่า 15 ต่อแสนประชากร อัตราป่วย 6.77 ต่ำกว่าเป้าหมาย
- ใช้สมองอักเสบ น้อยกว่า 0.6 ต่อเด็กอายุต่ำกว่า 10 ปี 1 ล้านคน อัตราป่วย 0.3
- กวาดล้างโปลิโอให้หมดไป ในชาวบ้านไม่มีรายงาน pr ในจังหวัดอุบลราชธานี แต่ยังมี การเฝ้าระวัง
- กำจัดโรคบาดทะยักในเด็กแรกเกิด ยังพบมี pr ล่าสุด พบรายคิดเป็นอัตราป่วย 0.03

ผลการดำเนินงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

วันโรค 1 ครั้ง	= 94.9 % (เป้าหมาย 90%)
ดับอักเสบปี 3 ครั้ง	= 89.3 % (เป้าหมาย 90%)
ดีทีพี 3 ครั้ง	= 90.9% (เป้าหมาย 90%)
โอทีวี 3 ครั้ง	= 90.9% (เป้าหมาย 90%)
หัด 1 ครั้ง	= 83.8% (เป้าหมาย 90%)
เตตานัทท็อกซอยด์ครบชุด	= 77.6% (เป้าหมาย 90%)

ผลงานในภาพรวม BCG, DTP., OPV3 เกินกว่าเป้าหมายเมื่อเทียบกับแผนฯ 8 (790 %) แก่ วัคซีน HBV, Mc และ TT ครบชุด ยังต่ำกว่าเป้าหมาย ซึ่งจะต้องมีการเร่งรัดดำเนินการต่อไป

งานควบคุมโรคไข้เลือดออก

จำนวนผู้ป่วย 1,057 ราย

อัตราป่วย 451.88

อัตราป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก สูงกว่าเกณฑ์ชีวิตทางแผนฯ ฉบับที่ 8 คือเกณฑ์ 60 ต่อแสนประชากร แต่อัตราป่วยของจังหวัด = 451.88 ต่อแสนประชากร

โรคติดต่อทางอาหารและน้ำ

โรคอุจจาระร่วงเฉียบพลันในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนป่วย / ตาย , อัตราป่วยตาย ด้วยโรคอุจจาระร่วงในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี

	2536	2537	2538	2539	2540
จำนวนป่วย	8,173	8,290	9,338	7,940	7,246
จำนวนตาย	2	4	4	1	1
อัตราป่วย / ตาย (ร้อยละ)	0.02	0.05	0.04	0.01	0.01

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนป่วย / ตาย, อัตราป่วยตายของโรคอุจจาระร่วงอย่างแรง จำแนกราย พ.ศ.

พ.ศ.	จำนวนป่วย	จำนวนตาย	อัตราป่วยตาย (ร้อยละ)
2536	101	-	0
2537	97	2	2.06
2538	14	-	0
2539	11	-	0
2540	2	-	0

ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา โรคอุจจาระร่วงอย่างแรงที่เกิดจากเชื้อ *Vibrio Cholera* มีรายงานการป่วยลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2539-2540 ซึ่งผู้ป่วยส่วนใหญ่จะเป็น Improved Cases ทั้งสิ้น โดยคิดเชื้อมาจาก กรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดติดชายทะเล แต่ก็สามารถควบคุมโรคให้สงบภายใน 1-2 เท่าของระยะฟักตัวของโรค จึงไม่มีการรายงานการระบาดของโรควิเคราะห์

จากกลวิธีการดำเนินงานเพื่อควบคุมโรค พบว่ากิจกรรมหลักในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงเน้นกิจกรรมใน ORT CORNER ตามแนวทางของกรมควบคุมโรคติดต่อ ที่เคยกำหนดกันมาโดยรูปธรรมที่เห็นได้ชัดเจน มากกว่าเรื่องของนามธรรมที่จะกล่าว ถึงเรื่องการให้สุขศึกษาเพื่อเปลี่ยนแปลง

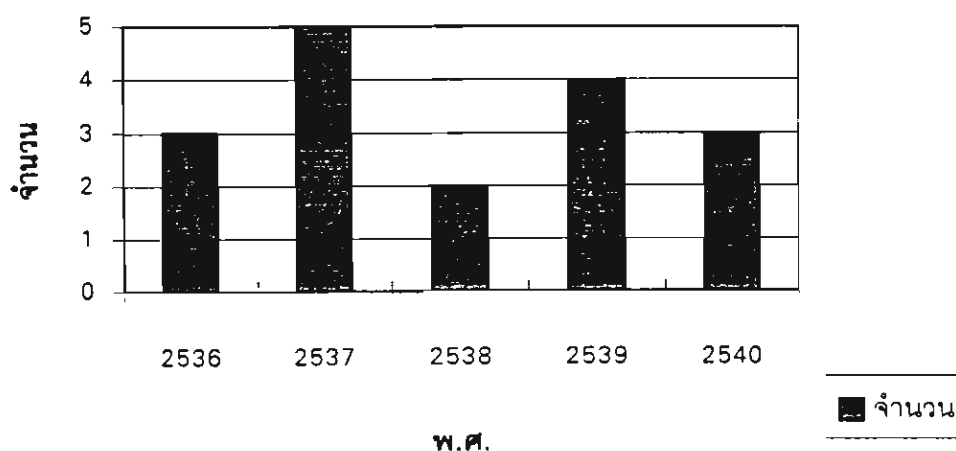
พฤติกรรม การ แต่เนื่องจากว่า การที่ลดอัตราป่วยให้ได้นั้น จำเป็นต้องมุ่งเน้นเรื่องการป้องกันล่วงหน้าด้วยการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพและการปรับปรุงสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและอาหารและการดำเนินการที่ผ่านมามีส่วนใหญ่ จะกระทำกันเป็นแนวกว้าง ดังนั้น การเน้นการให้สุขศึกษาผ่านทางสื่อต่างๆ ตลอดจนการสุ่มเก็บตัวอย่างอาหารและน้ำ เพื่อตรวจหาเชื้อก่อนที่จะมีการระบาดของโรคในช่วงเทศกาลต่างๆ ยังนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นซึ่งต้องดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องต่อไป

งานควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

เป้าหมายแผน ฯ 8

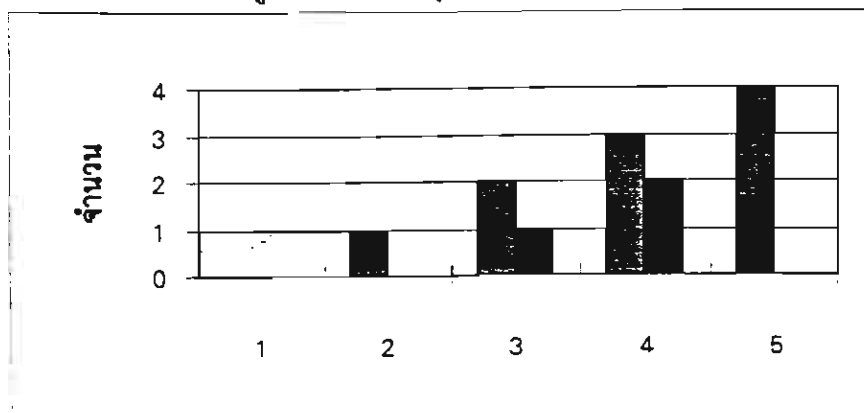
-ไม่มีผู้ป่วยเสียชีวิตจากพิษสุนัขบ้า

กราฟแสดงจำนวนผู้ป่วย / ผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้า จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ.2536-2540

0

กราฟแสดงจำนวนผู้ป่วยโรคพิษสุนัขบ้าแบ่งเป็นโซน ในปี 2540

ในปี พ.ศ.2540 พบผู้ป่วยและเสียชีวิตในพื้นที่อำเภอ น่ายื่น ,กิ่งอำเภอน่ายื่น และอำเภอ พิบูลมังสาหาร เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 14 ปี 2 ราย ผู้ใหญ่ 1 ราย จากการสอบสวนโรคพบว่า สุนัขที่กัดไม่เคยได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและเป็นลูกสุนัขอายุต่ำกว่า 3 เดือน ที่ชอบเล่นคลุกคลีกับเด็กที่เสียชีวิต และในรายผู้ใหญ่ที่เสียชีวิตพบว่าไม่เคยได้รับการฉีดวัคซีน เนื่องจากถูกลูกสุนัขกัด มีบาดแผลเล็กน้อย จึงไม่สนใจให้ความสำคัญในการฉีดวัคซีนป้องกันหลังถูกกัด

งานควบคุมโรคหนองน้ำและพยาธิใบไม้ตับ

ตาราง แสดงจำนวนร้อยละความควบคุมผลการตรวจอุจจาระ

ปี	เป้าหมาย (คน)	ตรวจ (คน)	ร้อยละ	ตรวจพบพยาธิใบไม้ตับ		ตรวจพบพยาธิปากขอ	
				คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
2537	310,000	17,388	5.6	1,321	7.6	1,963	11.3
2538	207,472	21,045	10.1	963	4.5	2,531	12.02
2539	207,472	28,853	13.9	2,404	8.3	5,024	17.4

ที่มา รง.400

ปี 2540	เป้าหมาย ตรวจ (คน)	โซน 1		โซน 2		โซน 3		โซน 4		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อัตราความชุก ของพยาธิใบไม้ ตับ	292,344	877	5.67	910	15.85	1,005	7.38	2,230	14.92	5,002	
อัตราความชุก ของโรคพยาธิ ปากขอ	292,342	2,511	16.24	548	9.54	1,969	14.46	4,490	30.05	9,518	

จากตาราง สรุปสถานการณ์ของโรคจากตารางแสดงอัตราความชุกของโรคพยาธิใบไม้ตับ โดยจำแนกเป็นรายโซน พบว่าอัตราความชุกของโรคพยาธิใบไม้ตับ โซน 4 มีแนวโน้มสูงขึ้นเกิดร้อยละ 10 และที่ยังเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญอีกปัญหาหนึ่ง คือ พยาธิปากขอที่มีอัตราความชุกร้อยละ 19.13 (จาก รง.400) ภาพรวมของทุกโซนในจังหวัดอุบลราชธานีที่จะต้องแก้ไข โรคพยาธิปากขอเป็นสาเหตุหนึ่งของภาวะโลหิตทาง ซึ่งถ้าเป็นระยะเวลานานจะทำให้ประสิทธิภาพของการทำงานของบุคคลลดลง โดยเฉพาะในเด็กจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาทางร่างกายและสมองของเด็ก ดังนั้น การดำเนินงานแก้ไขจะต้องตรวจหาในเชิง

รูกในหมู่บ้านอย่างจริงจัง ควบคู่กับการให้สุขศึกษาประชาสัมพันธ์ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการสำรวจความชุกชุมและความรุนแรงของโรคพยาธิใบไม้ตับ โรคพยาธิปากขอ โดยวิธี 30 Cluster Sampling Technic ในหมู่บ้าน และเด็กนักเรียนในโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีต่อไป

โรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็ก
(Acute Respiratory Infection Children , ARIC)

เป้าหมายแผนฯ 8

1. ลดอัตราการตายจากโรคปอดบวมในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ให้ต่ำกว่า 10 ต่อแสนในทุกพื้นที่
2. ลดการใช้ยาปฏิชีวนะในโรคหวัดอายุต่ำกว่า 5 ปี ไม่เกินร้อยละ 25
3. ลดอัตราป่วยตายจากโรคปอดบวมอายุต่ำกว่า 5 ปี ไม่เกินร้อยละ 1.7
4. ผู้ป่วยโรคปอดบวมอายุต่ำกว่า 5 ปี ได้รับการรักษาถูกต้อง ร้อยละ 90
5. ผู้ปกครอง ประชาชน มีความรู้ การดูแลและทราบอาการของโรคปอดบวม ร้อยละ 80
6. ผู้ปกครองเด็กได้รับการแนะนำดูแลที่บ้าน ร้อยละ 80

อัตราการตายด้วยโรคปอดบวมอายุต่ำกว่า 5 ปี มีแนวโน้มลดลงจากปี 2536 จากอัตรา 17.7 ต่อแสนประชากรอายุต่ำกว่า 5 ปี เป็นอัตรา 5.2 ต่อแสนประชากรอายุต่ำกว่า 5 ปี ในปี พ.ศ. 2540 (เป้าหมายแผนฯ 8 ไม่เกิน 10 ต่อแสนประชากรอายุต่ำกว่า 5 ปี) ส่วนอัตราป่วยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2536 จากร้อยละ 0.94 เป็นร้อยละ 1.3 ในปี พ.ศ.2540 (เป้าหมายแผนฯ 8 ไม่เกินร้อยละ 5.4) และอัตราป่วยตายมีแนวโน้มลดลงจากปี พ.ศ.2536 จากร้อยละ 1.2 เป็นร้อยละ 0.4 ในปี พ.ศ.2540 (เป้าหมายแผนฯ 8 ไม่เกินร้อยละ 1.7) (ตามตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและอัตราป่วย,ตายและอัตราป่วยตายด้วยโรคปอดบวม อายุต่ำกว่า 5 ปี
จังหวัดอุบลราชธานี เปรียบ พ.ศ. 2536-2540

พ.ศ.	จำนวนป่วย (ราย)	อัตราป่วย (ร้อยละ)	จำนวนตาย (คน)	อัตราตาย (ต่อแสน ปชก.)	อัตราป่วยตาย (ร้อยละ)
2536	2,439	0.9	30	17.7	1.2
2537	1,984	1.4	27	15.5	1.4
2538	2,171	1.1	18	10.3	0.8
2539	2,340	1.3	11	6.3	0.5
2540	2,205	1.3	9	5.2	0.4

ที่มา:รง.507,ศ1,ศ2

ในปี พ.ศ.2540 อัตราตายด้วยโรคปอดบวมอายุต่ำกว่า 5 ปี พบมากที่สุดและเกินเป้าหมายแผนฯ 8 คือ โชน 1 คิดเป็น 10.6 ต่อแสนประชากรอายุต่ำกว่า 5 ปี อัตราป่วยและอัตราป่วยตาย ทุกโชน ไม่เกินเป้าหมายแผนฯ 8 (ตามตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและอัตราป่วย,ตาย และอัตราป่วยตามด้วยโรคปอดบวมอายุต่ำกว่า 5 ปี จำแนกรายโซน จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ.2540 (1 มค.-25 ธค.)

โซน	ประชากร อายุ < 5 ปี	จำนวนป่วย (ราย)	อัตราป่วย (ร้อยละ)	จำนวนตาย (คน)	อัตราตาย (1 แสน ปชก)	อัตราป่วยตาย (ร้อยละ)
1	47,263	415	0.9	5	10.6	1.2
2	36,740	656	1.8	0	0	0
3	46,412	380	0.8	1	2.2	0.3
4	42,860	754	1.8	3	6.9	0.4
รวม	173,275	2,205	1.3	9	5.2	0.4

ที่มา: รง.506,507

ในปี พ.ศ.2540 จังหวัดอุบลราชธานีในกลุ่มอายุต่ำกว่า 5 ปี พบในอายุน้อยที่สุดคือ อายุต่ำกว่า 1 ปี,1ปี,2ปี,3ปีและ4 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.2, 30.4, 19.9, 11.1 และ 6.3 ตามลำดับ ซึ่งอายุน้อยจะเป็นกลุ่มที่เสี่ยงในการเกิดโรคปอดบวมมากที่สุด สำหรับโซน 2 และโซน 3 พบในอายุต่ำกว่า 1 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.4 และ 31.4 ตามลำดับ และอายุที่พบรองลงมาคือในอายุ 2,3 และ 4 ปี ตามลำดับทุกโรค (ตามตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละด้วยโรคปอดบวมอายุต่ำกว่า 5 ปี จำแนกเป็นรายโซน จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ.2540 (1 มค.-25 ธค. 40)

โซน	อายุ < 1 ปี		อายุ 1 ปี		อายุ 2 ปี		อายุ 3 ปี		อายุ 4 ปี		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1	142	34.2	147	35.4	66	15.9	40	9.6	20	4.8	415
2	217	33.1	181	27.6	135	20.6	81	12.3	42	6.4	666
3	128	33.7	105	27.6	88	23.1	39	10.3	20	5.3	380
4	224	29.7	237	31.4	151	20.0	85	11.3	57	7.6	754
รวม	711	32.2	670	30.4	440	19.9	245	11.1	139	6.3	2206

ที่มา รง.506,507

ใน พ.ศ.2540 จังหวัดอุบลราชธานีอัตราตายเกินเป้าหมายแผนฯ 8 มี 3 อำเภอ 13 ตำบล ส่วนอัตราป่วยเกินเป้าหมายแผนฯ 8 มี 1 อำเภอ 13 ตำบล (ตามตารางที่ 4)

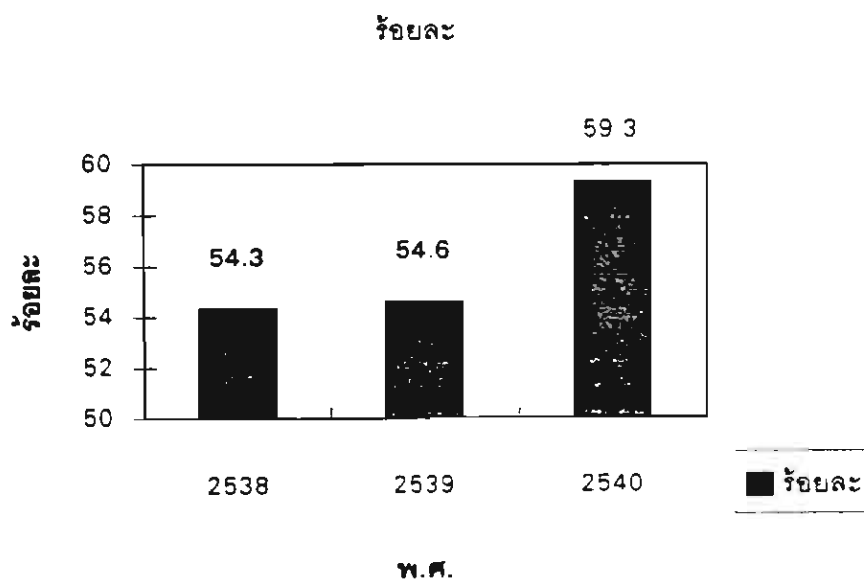
ตารางที่ 4 แสดงอัตราป่วยและอัตราตาย และตำบลที่มีอัตราป่วยและอัตราตายเกินเป้าหมายแผนฯ 8 จำแนกรายอำเภอ จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ.2540 (1 มค.- 25 ธค.)

ลำดับ ที่	อำเภอและกิ่งอำเภอ	อัตราป่วย (ร้อยละ)	ตำบลที่มีอัตราป่วย เกินเป้าหมาย แผนฯ 8	อันตราย (ต่อแสน ปชก)	ตำบลที่มีอัตราตาย เกินเป้าหมายใน แผนฯ 8
1.	เมือง	1.8		35.7	อ.เมือง,แจระแม, กุศลาค
2.	เขื่องใน	0.9		14.0	ท่าไห
3.	ม่วงสามสิบ	1.4		0	
4.	ดอนมดแดง	1.7		0	
5.	เหล่าเสือโก้ก	1.8		0	
6.	ตระการพืชผล	1.8		0	
7.	ศรีเมืองใหม่	3.0	นาเลิน,ดอนใหญ่	0	
8.	กุศข้าวปุ้น	2.9	ข้าวปุ้น	0	
9.	เขมราฐ	1.2		0	
10.	โพธิ์ไทร	5.2	โพธิ์ไทร,สำโรง เหล่างาม	0	
11.	นาตาล	0.3		0	
12.	พิบูลมังสาหาร	0.7		0	
13.	วารินชำราบ	1.1		10.8	บึงไหม
14.	ตาลชุม	3.4	ตาลชุม,หนองกุ้ง	0	
15.	โขงเจียม	0.3		0	
16.	สำโรง	2.2	โคกก่อง	0	
17.	สิรินธร	0.4		0	
18.	สว่างวีระวงศ์	0.9		0	
19.	เดชอุดม	2.2		8.2	คำครั่ง
20.	น้ำยืน	0.6		0	

ลำดับ ที่	อำเภอและกิ่งอำเภอ	อัตราป่วย (ร้อยละ)	ตำบลที่มีอัตราป่วย เกินเป้าหมาย แผนฯ 8	อันตราย (ต่อสถาน ปรก)	ตำบลที่มีอัตราตาย เกินเป้าหมายใน แผนฯ 8
21.	นางะหลวย	2.4	คูม	0	
22.	บุญซริก	2.5		0	
23.	ทุ่งศรีอุดม	3.8	นาเกษม	0	
24.	นาเขีย	5.4	นาเขีย,นาเรือง	0	

การใช้ยาปฏิชีวนะในโรคหัดอายุต่ำกว่า 5 ปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ปีงบประมาณ 2538-2539

คิดเป็นร้อยละ 54.3, 54.6 และ 59.3 ตามลำดับ (ตามรูปที่ 1)

งานควบคุมโรควัยโรค

เป้าหมายแผนฯ 8

1. ลดอัตราป่วยวัยโรคในระยแพร่เชื้อ < 0.2 %
2. ลดอัตราตายวัยโรคทุกชนิด < 7 ต่อแสนประชากร
3. ความครอบคลุมการค้นหาผู้ป่วยวัยโรคระยแพร่เชื้อรายใหม่ > 70 %
4. การรักษาผู้ป่วยวัยโรครายใหม่ระยแพร่เชื้อให้หายขาด > 85

การนำเสนอจำนวนวัณโรค ตั้งแต่ 2536-2540

ชนิดของผู้ป่วย						2540			
	2536	2537	2538	2539	2540	โซน			รวม
						1	2	3	
ผู้ป่วย TB ระยะแพร่เชื้อ จำนวน (ราย)	308	345	300	337	104	96	85	64	349
อัตรา	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.03	0.02	0.02	0.02
ผู้ป่วย TB c HIV									
จำนวน	0	4	14	87	114	1	-	1	116
อัตรา	0	0.002	0.008	0.049	0.24	0.002	-	0.002	0.06

สถานการณ์วัณโรคของจังหวัดอุบลราชธานี จากปีงบประมาณ 2536-2540 อัตราความชุกของวัณโรคปอดในระยะแพร่เชื้อ เท่ากันทุกปีคือ ร้อยละ 0.02 สำหรับผู้ป่วยโรคเอดส์ (HIV+) ที่ป่วยเป็นวัณโรค จากปี 2536-2540 มีจำนวน 0,4,14,87,116 ราย ตามลำดับ

พบว่าแนวโน้มของผู้ป่วยวัณโรคปอดในระยะแพร่เชื้อในระยะ 5 ปีย้อนหลัง มีแนวโน้มคงที่ (ร้อยละ 0.02 ทุกปี) แต่ก็ยังไม่เกินเป้าหมาย (เป้าหมายไม่เกิน 0.2)

ผู้ป่วยโรคเอดส์ที่ป่วยเป็นวัณโรคในปี 2540 พบว่าสูงขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะในโซนที่ 1 ซึ่งมีการค้นหามาก ก็จะมีผู้ป่วยมากเหมือนกัน เพราะเป็นที่ตั้งของศูนย์วัณโรคเขต 7 และ รพศ. ควรมีการติดตามผู้ป่วยวัณโรคในชุมชนให้กินยาครบ มีการประเมินผลการรักษาโดยการเอ็กซเรย์ซ้ำและตรวจเสมหะใน 2 เดือนสุดท้าย ก่อนจำหน่ายผู้ป่วย เน้นการให้สุขศึกษาและประชาสัมพันธ์กับผู้ป่วย +ญาติ ตลอดจนผู้สัมผัสโรคร่วมบ้าน และเฝ้าระวังผู้ป่วย HIV + Ve ในชุมชน เนื่องจากวัณโรคเป็นโรคติดต่อเชื้อฉวยโอกาส หากมีอาการสงสัยวัณโรค ควรแนะนำให้ไปรับการตรวจรักษาทันที เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ

งานควบคุมโรคเรื้อน

ตารางที่ 1 สถานการณ์โรคเรื้อน จังหวัดอุบลราชธานี ปี 2536-2540

พ.ศ.	ผู้ป่วยขึ้นทะเบียนรักษา			อัตราความชุก ชุมของโรคต่อ หมื่นประชา กร (เกณฑ์ <1/10,000)	ผู้ป่วยใหม่			อัตราการกั้น พบผู้ป่วยใหม่ ต่อแสนประชา กร (เกณฑ์ <1/10,000)	สัดส่วนอัตรา ความชุกชุม ของโรคต่ออัตรา การตรวจ พบผู้ป่วยใหม่ (เกณฑ์<3)	ความพิการในผู้ ป่วยใหม่< 7%		หมายเหตุ
	MB	PB	รวม		MB	PB	รวม			คน	%	
2536	170	14	184	1.11	23	22	45	2.72	4.09	4	8.9	
2537	149	46	1195	1.15	32	10	42	2.47	4.64	5	11.9	
2538	99	21	120	0.69	27	22	49	2.81	2.45	7	14.3	
2539	87	19	106	0.61	27	14	41	2.34	2.58	7	17.0	
2540	102	28		0.76	25	19	44	2.51	2.95	8	18.2	

หมายเหตุ

แหล่งข้อมูล - รง.400

- รายงานควบคุมโรคเรื้อนประจำเดือน
- เป้าหมายแผน 7 ความพิการผู้ป่วยใหม่ < 10%
- เป้าหมายแผน 8 ความพิการในผู้ป่วยใหม่ < 7%

ตารางที่ 2 อัตราความชุกโรคเรื้อน การค้นหาผู้ป่วยใหม่และผู้ป่วยใหม่ที่มีความพิการ ปี 2540

	ความชุกชุมโรคเรื้อน			การค้นหาผู้ป่วยใหม่โรคเรื้อน							ผู้ป่วยใหม่ที่มี ความพิการ ระดับ 2		จำนวน ผู้ป่วยที่ รักษา MDT ครบ กำหนด
โซน	จำนวนผู้ป่วยประเภท			จำนวนผู้ป่วยประเภท									
				เชืื่อน้อย		เชื้อมาก			รวม				
	เชื น้อย	เชื มาก	รวม	อัตรา /10.0 00	อายุ <15 ปี	อายุ> 15 ปี	อายุ <15 ปี	อายุ> 15 ปี		อัตรา /100, 000	จำนวน	ร้อยละ	
1	8	35	43	0.93		5		7	12	2.56			22
2	3	12	15	0.39		3		1	4	1.05	1	12.5	7
3	13	32	45	0.99	1	7		8	16	3.52	2	12.5	23
4	7	20	27	0.60		3		9	12	2.58	5	41.7	10
รวม	31	99	130	0.79	1	18		25	44	2.51	8	18.2	62

หมายเหตุ

1. ความชุกโรคเรื้อน = $\frac{\text{จำนวนผู้ป่วยที่ขึ้นทะเบียนรักษา ณ เวลานั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด ณ เวลานั้น}} \times 10,000$
2. อัตราการค้นหาผู้ป่วยใหม่ = $\frac{\text{จำนวนผู้ป่วยใหม่ที่ค้นพบในรอบปี}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมดกลางปี}} \times 10,000$
3. อัตราสัดส่วนผู้ป่วยใหม่ที่มีความพิการ = $\frac{\text{จำนวนผู้ป่วยที่ค้นพบใหม่ที่มีความพิการระดับ 2} \times 100}{\text{จำนวนผู้ป่วยพบใหม่ทั้งหมดในรอบปี}}$

สถานการณ์โรคเรื้อน จังหวัดอุบลราชธานี

จากตารางที่ 1.2

ในช่วงระยะเวลา 5 ปี จากปี 2536-2540 อัตราความชุกชุมของโรคเรื้อนมีแนวโน้มลดลง กล่าวคือ เมื่อปี 2536 อัตราความชุกชุมของโรคเท่ากับ 1.11/10,000 ประชากร ลดลงเหลือ 0.76/10,000 ซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐาน WHO ถือว่าไม่เป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุข ส่วนจำนวนผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่ตรวจพบยังคงสูงเกิน 1/10,000 ประชากร และยังคงที่ซึ่งแสดงว่าแม้จำนวนผู้ป่วยโรคเรื้อนในภาพรวมจะลดน้อยลง แต่อุบัติการณ์ของโรคยังเกิดขึ้นทั่ว ๆ ไป ส่วนปัญหาเรื่องความพิการนั้น พบว่าอัตราความพิการของผู้ป่วยใหม่ยังคงสูงเกินร้อยละ 7 ตลอดระยะเวลา 5 ปี แสดงว่า

การค้นหาผู้ป่วยใหม่ในชุมชนยังไม่ทั่วถึงและไม่ครอบคลุม ส่วนอัตราการรักษาครบตามหลักเกณฑ์ ครอบคลุมร้อยละ 48 ของผู้ป่วยในปี 2540 ซึ่งค่อนข้างต่ำ เนื่องจากผู้ป่วยที่ขึ้นทะเบียนรักษาในปี 2540 ทั้งหมด 130 ราย เป็นผู้ป่วยกลุ่มเชื้อมากถึงร้อยละ 76 ซึ่งผู้ป่วยกลุ่มเชื้อมากต้องใช้ระยะเวลาในการรักษานานถึง 24 เดือน จึงจะครบตามหลักเกณฑ์

จากปัญหาเกี่ยวกับความพิการของผู้ป่วยโรคเรื้อน เป็นข้อบ่งชี้ที่สำคัญประการหนึ่งว่า การปฏิบัติควบคุมโรคเรื้อนยังคงต้องดำเนินการต่อไป โดยเน้นการปฏิบัติงานเชิงรุกในการค้นหาผู้ป่วยใหม่ในชุมชนให้พบโดยเร็ว แล้วให้การรักษาทันที ก่อนที่ผู้ป่วยจะแพร่เชื้อไปสู่ผู้อื่น และเกิดความพิการขึ้น และเพื่อให้เกิดความมั่นใจและเป็นหลักประกันว่า โรคเรื้อนจะถูกกวาดล้างให้หมดไปจากจังหวัดอุบลราชธานี และจากประเทศไทยในที่สุด

งานระบาดวิทยา

สรุปสถานการณ์โรคเรื้อนที่ต้องเฝ้าทางระบาดวิทยา ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 25 ธันวาคม 2540

ตาราง แสดงอัตราป่วยต่อแสนประชากรด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวัง 10 อันดับแรก ระหว่างวันที่

1 มกราคม - 25 ธันวาคม 2540

โรค	จำนวนผู้ป่วย	อัตราป่วยต่อแสนประชากร
อุจจาระร่วง	17,745	1,045.4
ปอดบวม	3,318	194.38
ไข้ไม่ทราบสาเหตุ	3,091	181.08
อาหารเป็นพิษ	2,486	145.64
ตาแดง	2,147	125.78
บิด	1,684	98.65
ไข้เลือดออก	1,435	84.07
มาลาเรีย	842	49.33
คางทูม	544	31.87
วัณโรคปอด	401	23.49

ที่มา รง.506